Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Dionysius Halicarnassensis

Fragment: Antiquitates Romanae : Universitätsbibliothek Rostock, Mss. philol. 3

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1848957343

Handschrift Freier Zugang 

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1848957343/phys_0001
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1848957343/phys_0002
DFG

Fragmentum historiae Romanae Fabii Vlti
ante vrbem conditam, ex Dionysio Hali-
carnassea libr. X. pag. 316 p. edit. Sylburgii

Bibliotheca
Academica
Rostochiensis

Mss. philol. 3.
bestraft 1998

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1848957343/phys_0003
DFG

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK ROSTOCK

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1848957343/phys_0004
DFG

conuenerint · deinceps q: postulaturum cauere eas · ne quid
peccatum fieret commune · quod amicitiam eorum cogn
ationemq: distraheret · videntem autem conuenientes vr
bes in bellum aduersus romanos · et hoc quidem cum ex
aliis multas suspicantem · tum quod romanis solis minie
mintiarint ut interfint concilio cum sit sceptum infe
deribus ut adsint omnes in communibus conciliis ciuita
tes quecumq: gris smt latini nuntiandas concilia pa
presidentibus mirari satis se quid tandem graue pass · aut
quid rei ad accusandam urbem hntes confessores illam
solam in conuentum minime assumpserint quam et
ee omnium oportuit et rogari primam sententiam
principatum ipam hntem eius gentis quem a uolentib
accepisset promultis magnisq: beneficiis · post hmc uero
arricini potestate petita dicendi accusarunt romanos ·
quod etrusco cum bi bellum adduxissent cognati ipi pre
buissentq: quantum in ipis fuit causam · vt latine vr
bes omnes ab etruscis libertate priuarentur · quodq: tar
quinius rex renouans federa que cum communi ci
uitate icta fuerant · de amicitia deq: societate postu
ut iusiurandum firmum stabileq: facientes urbes in
imperium se reducant camerinorum quoq: fidem at
inq: exules · bi quidem captiuitatem fugam q: a pa
tria · illi uo seruitutem euersionemq: deflentes aduoca
bant ipos in bellum · ultimusq: omnium tarquinii gener
mamilius · pe ea tempora potens admodum apud lati
nos erat · assiduo restitit · longam huic aduersus urbem
orationem · exorsante autem omnia ualerio · uisaq
iure ee superiore · ea die in accusationes defensionesq
que absumpta nullum finem consilio imposuere · in
sequenti autem die non amplius romanorum legatos
in conuentum adducentes in qui presidebant · sed tar
quinio et mamilio arricinisq: et aliis uolentibus accu
sare urbem facientes dicendi potestatem postq: omnes
audiuerunt soluta ee decreuerunt a romanis federa ·
respondermtq: ualerio solutam ee illorum iniuriis cogi
tationem · quodq: per otium deliberarent quo pacto eos ul
cisci oporteret dum hec fiunt coniuratio aduersus urbem
facta est seruorum plurimum conuentium ut summa
urbis occuparent · inq: loca urbis ipius multa ignes iace
rent · facto autem indicio eius rei a conscius porte statim
a consulibus clauduntur · locaq: tuta urbis omnia · ab

equitibus occupantur confestimq: seniorum alii mdomb
comprehensi alii exagris adducti · quotiensq: indices decla
rarunt participes coniurationis ee · flagellis cruciatibusq:
affligentes e scopulo precipitauerunt omnes · et hec quidem
bus consulibus gesta · Seruilio autem Sulpitio camereno
malioq: Tullio longo imperium suscipientibus fidenates
quidem aduersus a tarquiniis militibus arcem occupant
et eorum qui eadem nolebant · alios occidentes · alios ex
pellentes · romanis rursus eam urbem adimunt · aduenie
teq: adeos legatione ceperunt · uti tanq: hostibus his uiris ·
prohibiti uo a senioribus · urbe eos erecerunt neq: accipere
neq: reddere se equum censentes ee rationem · cogno
scens autem hec senatus romanus · nondum tamen adm
ferendum bellum ciuitati omni latinorum promptus
erat sentiens non ee omnibus que decreta erant a pri
moribus suis grata · sed in quaq: urbe differre populares
bellum ac plures ee qui equum censerent manere fede
ra · et qui ea soluta dicerent · sed aduersus eos qui erant fi
denis alterum consulem Tullium magnum adducentem &
arma decreuit mittere qui ubi omnem populans ester re
gionem multa cum festinatione nemine ei operi ferente
castris propius murros potuis obseruabat ut nec uenales
res alique inclusis · neq: arma neq: auxilium ullum ali
ud introduceretur · hicq: iguur fidenates obsessi legationes
mittebant · ad latinorum urbes · subsidium rogantes ce
lere · latinorum autem principes indicto urbibus con
silio · facta q: uursus tarquiniis dicendi potestate atq: ei
qui ab obsessis uenerant confessores ad ferendam sententiam
aduocarunt · quonammodo oportuit cum romanis bellu
gerere a senioribus ipi · uirisq: illustribus insipientes · mul
tis autem sermonibus hinc · ac debello ipo primum oporte
ret ne deterri · hi qui erant ex confessoribus turbulentio
res restituendum ee regem in imperium censebant
fidenatibusq: etiam ut subueniretur admonebant uo
lentes ipi inducatibus ee militaribus domini resq: mag
nas attingere in precipue · qui potentie te rammidis q
erant in sua quisq: patria · cupidi · quas parauum in sibi
existimabant · a tarquiniis recuperato romanorum im
perio · complectissimi autem et modestiores manendum
ee infidelibus suadebant · nec tam promptae eundum ad
arma · erantq: ista multitudini acceptiores · pulii igitur
a bus qui pacem suadebant · ii qui festinabant ad bellum hoc

fidene

tidenarum captiuos inforum multumq: eos demente
sue accusantes dignos q: ee dicentes ut puberes perder
entur omnes neq: gratiam habentibus est beneficiorū
neq: malis ad modestiam redactis. virgis cesos nobilis
simos eorum inspectantibus omnibus occiderunt. reliq
uosq: hitare per miserunt sicut antea. presidium eis con
stituentes id quod senatus decreuit. et partem quanda;
regionis auferentes presidiariis tradidere. hisq: gestis
deduxere. ex hostili agro exercitum. et ex senatus decre
to triumpharunt. et hec quidem in consulatu eorum
sunt gesta. sublio autem postumio tuberto dicto consu
le iterum creato. atq: Agrippa menenio lanato dicto.
fit tertia sabinorum irruptio maiore exercitu. anteq:
sentirent egressum eorum romani et usq: muros ro
me ipsius exercitio in qua magna turba est rorum morum
edes non colonorum modo. quibus nihil prouidenti
bus subitum malum astitit priusq: in oppida quisq: pr
oxima confugeret. sed et in urbe tunc commorantium
Nam alter consulum Postumius. non tollerandam
ee ratus hostium contumeliam auxilio accurrit. prere
oblatos forte iuuenes promptius q: prudentius educen;qs
uidentes sabinum in se incedentes multo cum contemptu
in compositos et dissipatos uolentes adhuc pugnare de
spicientiam eorum celeriusq: gradu modico retrocedeb
ant tanq: fugientes. donec eos adduxere in profundas
siluas ubi reliquus exercitus subsidebat. deinde conisi
in persequentes qui cedebant. et qui in siluis erant ex cla
more ad eos tendunt. in compositis autem hominibus
et perturbatis et per siluam fatigato. imbelli turba superue
nientes multi multosq: cum ordine sibi obuios quosq:
pertimunt. reliquosq: in fugam sedantes interruptis reme
ribus ad urbem ferentibus in montanum quoddam con
cludunt desertum dorsum ponentesq: propius eos arma
iam enim eos nox occupauerat. custodes eo loco in noctem
totam collocant ne se laterent recedentes. Vbi uo nuntiatus hic casus rome perturbatis fuit magna curisq:
super muros timorq: omnium ne in urbem ea nocte
ingrederentur hostes bene gesta re. elati simulq: dolor
amissorum relictorumq: cum miseratio tunq: statim
corripiendorum ob inopiam necessarum. nisi eis aliq
ad ueniret subsidium celerrimum. eunq: igitur noctem
insomnes acerbis animis peregere postridie uo omnes

rōmanorum cladem

qui in robore erent armari consul alter Menenius ducebat
auxilio iis qui in monte erant ornatum ordinemq: ser
uantes quos uidentes cum aduenirent sabini non amplius
expectarunt sed reuocantes ducem suum abduxerunt
suos a monte. satis sibi ee presentem felicitatem existi
antes. neq: multum uero temporis commorati domum
ualde gloriantes redierc prorum manciporumq: et
captiorum magna sibi adducentes emolumenta. & om
ni uo ferentes egre eam calamitatem et acceptam
referentes alteri consuli postmodo decreuerunt omnib
cum copiis q: celerrime in sabinorum agrum irrumpe
rent suam hanc turpem in expectatamq: sarcire cu
pientes. simulq: exmissa adse ab hortibus legatione ut
tam continente contumeliam et arrogantiam dolore
maximo affecti. nam ut uictores iam sine q: labore cap
turi sabinu romam si nollent illi imperata facere conce
dere q: turpissimis redituri iubebant etiam sibi eos cedere
principatu rei q: publice formam. leges q: constituere qs
cumq: eis uictores qui statuerent. & respondo autem lega
tis dato ut ciuitati sue nuntiarent. quod sabinos iu
berent romanis arma ponere tradere q: sibi urbes eeq
subiectos eos uerum sicut prius. his q: factis uenire ipos
temc de eis que iniuste egerant detrimentaq: intule
ant in prioribus procursionibus. precaturos si uellent
pace amicitiaq: poturi si q: iussa non fecissent. Venturq
ad urbes suas bellum. neq: multo post. expectarent. ta
libus imperatis imperantibusq: inter se utrisq: post q: om
nibus instructi fuere ad certamen oportunis eduxerut
exercitus sabini optimam ex ciuitate omni iuuentu
tem armisq: decentibus adornatam adducentes. ac
romani quoq: urbanas uires et que erant in proclivis
omnes assumentes. satis ee putantes. eos qui supra eta
tem militarem erant seruilemq: turbam et ad urbem
et castella regionis custodienda obuiam prodeunt
castraq: utriq: ponunt. parua distantia inter se spatio ne
que urbe haud procul. que sabinorum est gentis. Vbi
uo cognoscentes hostium res utriq: et ex magnitudi
ne castrorum coniectantes et de captiuis audientes
fiducia sabinis affuit atq: contemptui hostium pauci
tas. nec non romanis ob multitudinem aduersariorum
timor fidebant tamen ipseq: optimas de uictoria capi
ebant cum signis alii a deo missis cum uo uso hoc ul

timo cum in aciem inferuendi erent tali eo exdefixis
pilis uista iuxta tabernacula. sunt autem ista romano-
rum tela. que admanum uementes iaculantur pre-
longe nammq: implentes hastle trium pedum. nec
minus ferrea brites ueruta prominentia secundum
rectitudinem utriusq: summitatis. iaculis mediocribus
equales. simul cum ferro. exhis pilis circa cacumen
uerutorum flamme accendebantur. eratq: splendor
tanq: exfacibus per tota castra. durauitq: hoc in mul-
tum tempus noctis. exhoc igitur opinati sunt uiso sic
est demonstratum auruspices. eratq: omnibus homi-
nibus coniectura haud sane ea difficilis quod uicto
riam sibi celerem clarumq: facta portenderent. quā
do quidem omnia cedunt igni nec abigne tamen qq:
omnino corrumpebatur cumq: sibi ex auxiliantibus
armis aren accensus eet magna cum fiducia progre
debantur é castris uruentes q: insabinos pugnabant
cum multo pluribus pauciores in audacia spem uictes
experientiaq: et laborum tollerantia multa ipā quae
cogebat, eos grauia omnia contempnere. sed ubi
postremius hīs similem cornu. sarcire cupiens priores
cladem dextrum hostium propellit cornu eorum nullā
modo uincere uite sue hns, sed ut ferentes et moribun
di se in medios hostes proiiciens. Deinde ut qui cum Me
nenio erant alterum hites cornu laborantes iam pul
sq: ex fortune ut fertere suos qui cum postremio erant
uincere fidentes ipi quoq: propere in hostes tendunt.
futq: eorum utriusq: sabinorum in ultimum effusa
fuga. neq: enim qui in media erant acie mutati cor-
nibus amplius permanere. sed equitatu romanorum
irrumpente ui coacti prorsus retrocedunt. fuga aūt
facta omnium castra uersus sequentes romani. undiq:
irrumpentes. utrumq: capiunt sabinorum uallum. ne
nō ommino perderetur exercitus hostium nox causa
fuit. et quod in agro suo cladem ea accepta erat. facilius
enim fugientes ad propria seruabantur locorum pe
ritia. impediebantur q: persequentes. transitiumm i
petra. die autem sequenti concremantes mortuos ex
suis consules spoliaq: colligentes. capta enim sunt. q
dam etiam uinorum arma infuga ea abicientium
captiuosq: adducentes quos ceperant non paucos atq;
pecunias. preter eas quas milites direpuerant. quibus

terra sabinorum clades

uenditus publice collata uiritim tributa quibus milites
emiserant ciues omnes receperunt domum clarissimas
reportantes uictoriam decoratiq: sunt triumphis a sena
tu utriq: Veneniis quidem maiore et preciosiore in
curuli sella uectus Postumius autem minore et infe
riore quem ouationem uocant grecum nomen indica
tes clinantes in incertum primum enim euastes sic ab
euentu dicebant ut et ipe coniecto et in multis scriptis
gentilibus traditum inuenio tunc autem primum ut
Veniius in historia scribit inuenisse hunc triumphū
senatu differt autem autem hic ab altero primum qui
dem quod pedes ingrediuntur cum exercitu productus qui
ouatim triumphum ducit nec in curru sicut ille Deinde
etiam quia non picta neq: aurei claui uestē induitur
nec ornatur trabea qui peculiaris est consulum ducūq:
amictus corona autem imponitur et laurea inferior
uō est altero gestatione sceptri alia his omnia causa
autem huic uiro postumio minoris honoris q: q: claris
simo omnium in pugna fuit lapsus prior in exercitu
magnus et pudendus ex quo multos ex militibus pdidit
et parum abfuit quin et ipe uacuum captus in fuga
captiuus fieret horum uō in magistratu publius val
erius publicola in morbum incidens moritur clarissim
tunc romanorum existimatus cuius
uiri quidem ceteras perque ille admiratione memoriaq:
digmus est nihil opus est me dicere nam in huius libri
principio dicta sunt multa quod autem eius uiri orna
mentum est omnium longe admirabile nec adhuc dic
tum hoc mihi puto ee minime silentio preteremdum et
enim maxime scribentibus historias hoc conuenit non tā
tum bellicas actiones ducum narrare nec si aliquod
institutum pulchrum salutareq: urbibus excogitantes
ediderint sed eorum quoq: uitas si et moderati ipi et
continentes et in patriis manentes moribus studiisq: p
seuerarint se se ostendere ille igitur uir regii domin
atus dissolutor unus inter primos quatuor patritios pu
blicansq: tyrannorum opes quater idem consularis
potestatis maximeq: duo bella conficiens et ex utriq:
triumphum ducens primum quidem de etruscis deq:
sabinis alterum nactus eas lucrandi facultates quas ut
turpes aut iniustas nemo utriq: criminaretur nequaq:
ea que omnes homines seruos ee suos cogitq: inhonesta

fu quibus differat
a triumphus ouans

mori lautq: publicole

agere captus est cupiditate questus sed in parua et apa
tre data re perstruit continentem ipe libiq: sufficientem
atq: omni appetitione immoderata superiorem uitam
uiuens. filiosq: in paruis opibus grie illo dignos educans
clarum illud omnibus effecit quod non is quidem qui
multa possidet sed is qui paucis indiget est diues. argu
mentum autem fuit certum et indubitabile re sua
modica contenta uiri quod per omne uite tempus on
dit. apparens post mortem eius paupertas. neq: enim
in elationem corporisq; eius sepulcrum et funus. quali
talem virum potuit potiri equum erat sufficientia in
re suo reliquit. sed oportebat eum cognatos leuiter
et ut uulgarem aliquem extra urbem ferentes crema
req: et sepelire ceterum senatus sentiens q: se illi res bret
familiaris tenuiter expectatis publicis decreuit in funus
sumptum elargiri atq: locum in quo combustus atq;
sepultus fuit ei soli usq: ad etatem meam clarorum i
urbe ciuium propinquum foco assignauit miserati
one ductus. et est locus is tamq: templum est qui sit
ex illius gre ad sepeliendum dimissus diuitiis omnib;
regnoq: maius bonum si non uoluptatibus aliquis metit.
sed honesto felicitatem. valerius igitur publicola nihil pre
ter que ad necessios sumptus sufficerent possidere uolet.
uelut regum aliquis opulentissimorum illustri elatus e
a ciuibus suis funere. ipmq: romane matrone omnes. eo
dem modo quo Brutum aurea purpureq: depositione an
nuum luxere tempus ut est eis luctus consuetudo in
nectiorum admodum cognatorum funeribus. post au
tem autem illum consules creati sunt Spurius Cassius
uiscellinus ductus. et quater Virginius ostricatus quorum
in consulatu bellum aduersus sabinos ab altero eorum spu
rio est dissolutum. prelio haud paruo commisso prope ur
bem cyritorum. in quo mortui sunt circiter decem milia
et trecenti ex sabinis ac captiui ducti paulo minus tribus
milibus. hac ultima calamitate perculsi sabini legatos ad
consulem misere de amicitia colloquiumq; reiciente aut
eos ad senatum cassio cum rome essent. multis cum pcib;
uix inuenere reconciliationes. belliq: dissolutionem. fru
mento dato exercitui quantum cassius statuit et ar
genti statutum quiddam uiritim stantes et agri con
sules decem iugerum milia spurius q: igitur cassius et hoc
bello. triumphum duxit. Alter uo consu Virginius ad

· mos luctus apud
romanos

· iterum sabinorum
conflictus · et pax ·

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK ROSTOCK

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1848957343/phys_0011
DFG

cameriam bellm intulit · ducens alterius exercitus dimidium · etenim defecerat ea urbs per hoc bellm a romanorum societate · et apperiens si quidem nemini quo itmus eet · perq: noctem uer acceleranf · ut impate quod euenit improuideq: superuenirret urbi · acq: propius muros factus · omnes latuit · clarescente iam die · ac primq: a stra poneret proferens arietel scalasq: producens · omnibus usus est oppugnationis specie · stupefactis autem attonitisq: camerinis subita eius presentia consentibusq: aliq bus aperiendas ee portas sustapiendmmq: consulem aliis autem totis uiribus ee oppugnandm neq: ipm portas ingredi permittendm · interea per turbationem seditioneq: eorum · effractis portis et Immilnnis mmmentorum per scalas directis · ui urbem capit · eamq: diem atq: sequentem noctem ferre ducereq: predam militibus suis permisit · die uo posteco conduci iubens captiuos in unu locum auctores omnes defectionis interfecit · urbemq: aliam uendidit · urbemq: euertit · septuagesima autem olympiadequa uicit in stadio niceas locrensis exoptate imperante athenis nuo consulatum ineunte · postumius cominius et titus largius · quibus quidem consulibus desiuere a romanorum amicitia latinorum urbes · octauio mamlio tarquinii gno · primoribus earum q: urbis persuadente aliis pollicitatione mimerum aliisq: multa prece ut conficerent exulibus redtum · hiq: communis omnium oductarum inferentium agrum conuentus · preter unus romanorum urbem · huic enim uni soli ut adeet minime mmtiarunt consueuerant inqua quidem oportebat ut uel debello ferre suffragia · ducesq: creare deq: aliis apparatibus consultare · contigit autem per hoc tempus missum ee a romanis legatum · Marcum ualerium consularem uirum · aduicinas ciuitates rogatum · eas · ne quid mouerentur noui exercebant enim ex eis quidam milites a potentibus per confines agros latrocinia detrimentiq; plurimum colonis romanorum inferebant · ubi uo de conuentu audiuit ciuitatum qui fiebat · adferendum d ab omnibus de bello suffragium pergens ipe · ad conuentum postulansq: a presidentibus collegio · dicendi potestatem se missum dixit a romanis legatum · ad eas urbes · que latrocinia exercebant rogaturum eas · ut obnoxios delictis inuenientes sibi ille traderent suburros penas exlege · quam infederibus sanxerant cum de amicitia

· camera capit

· de bellis

vbi nemo se ad negationem ausus est conuertere tra
nsferentes se illi memoriam de his sententiis consesso
rum rogauere. ac scribentes que senatui uisa erant:
rediere rursus in contionem recitatumq: senatus
consultum erat autem id huiusmodi. tarquiniis
in posterum indebitis ciuitatem dari. et argenti utq:
eorum denas millenas. dragmas. agriq: publici. nec
nauigera. participes autem coniurationis deprehen
sos morti tradi. fruendi quoq: populo uideantur. rata aut
faciente populo que uisa erant senatui demigraue in
bentes e foro qui ad contionem conuenerant. deinde
aduocantes ministros cum gladiis iussere ut coniura
tos omnes interficerent. hiq: sontes eo in quo conclusi
erant loco circumstantes omnes occiderunt. pditisq:
eis consules nullum amplius iudicium recepere ad
uersus quenq: conscelorum aliorum. sed eos omnes q
tunc supplicium effugerant crimine absoluerunt. ut
ex urbe turbulentum prorsus omne tolleretur acqui
quidam conspirarant. iunt hoc modo perditi. senatus
autem expurgare constituens ciues omnes quod ci
uilis cedis sententiam ferre coacti erant ita ut non fas
eis esset sacris interesse. sacrificia ue attingere priusq: ex
piaretur ea pollutio dissolueretumq: calamitas consue
tis lustrationibus. postq: quicquid prius erat pactum
est more patrio a procuratibus diuina. sacrificia de
inde gratiarumq: actiones et certamina perficienda
iudicauit. treisq: in hec dies sacros statuit. Malo autez
consule altero insacrificiis ciuitatisq: nomine certami
nibus. et sacco cinctu interpompam in circo upo cad
ente et die tertio post pompam morientes in tempus
reliquum quod breue erat. solus sulpitius consulatum
gessit. consules autem insequenti anno creati sunt. iu
lius ueturius geminius et publius ebucius elealas. quo
rum quidem ebucius ad ciuilia dene delegatus est ne
gotia non uisa ea parum indigere custodie. nequa alia
nouaretur a pauperibus turba. ueturius autem dimi
dium educens exercitus populatus est fidenatem agri
nemine prohibente et ad urbem castra admouens ex
cursiones agebat continuas. sed non ualens ob fidio
ne muros capere uallum fossamq: circumduxit. tamq:
fame domuerius eos homines. quibus quidem iam la
borantibus uenit auxilium a latinis. quod tarquinius

ueturius

lextus mihi· et frumentum atq: arma aliaq: ad bellum
oportuna· quibus rebus fretus fidenatibus confisa ē no
pauia manus urbem egredi castraq: sub dio ponere aig:
igitur non eet amplius romanis utilis obsidio est res
nisa prelio indigere· pugnatumq: est prope urbem al
quandiu equo marte· deinde autem tollerantia in ar
duis que romanis diuturna exercitatione aderat
superati fidenates· plures ipi a pauciorib⁹· coacti sut
fugere· cedes autem haud edita est magna obrecep
tus propinquitatem, et quod e muris defensores q
persequerentur repellebant· post hoc autem opus
disperse auxiliares copie distellerunt· nihil ipe in
nantes obsessos· ciuitas uō iterum in eisdem constit
uta est calamitatibus laborabat q: nectorum pen
ria· per id tempus lextus Tarquinius· latinorum ed
ucens copias· ad ligneam romanorum coloniam du
xit exercitum tanq: urbem eet primo captuus
impetu streme uō repugnantibus qui in urbe erat
parabatur ut ad cogendos fame homines ut oppidū
relinquerent multumq: ibi temporis nihil agens
mentione dignum absumpsit· fraudatus uō hac spe
etiam aduenience consulibus presidiarius militib⁹
commeatu et auxilio soluens obsidionem abiit· seq
uens autem annus consules rome huit Titum Larq
inium flauium et [illegible]
bus autem cloelius ad res urbanas administrandas
as a senatu destinatus est· dimidium hns exercitus
custodie causa urbem reliquit· Vir clemens
nisus ee ingenii atq: popularis· Tarquinius autem instru
cto exercitu et paratis que ad obsidionem opportuna
erent· ad fidenatum profectus est bellum· eratq: festus
est belli diuturnitate et inopia nectorum omnium
per grauis· murorum etiam fundamenta suffodiet
aggeresq: erigerens admouensq: machinas neq: diei
neq: noctis oppugnatione absistens· breuiq: urbem
tempore· ui capere posse existimans· neq: enim tan
norum urbes quibus solis fidentes bellum illi sustepe
rant· tunc poterant eos seruare cum nec per se ulla
sufficeret ad soluendam eis obsidionem· nec commu
niter ex egencie tota adhuc uires comparate erant·
mittentibus autem eis legationes sepius presidesq
bium eadem responsa dederant tanq: propere adue

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1848957343/phys_0014
DFG

turo auxilio· opus autem consentaneum nullum promis
sis erat· sed usq; ad uerba tantummodo· de societate spes
descendebant· nec ommino desperabant tamen delata
mis fidenates· sed persistabant exspe ultime grauia omnia
sustinentes· erat autem ante omnia sustinentes insu
perabilis res fames multorum ea hominum corruptio
uerum postq; defessi erant iam malis legatos mittut
ad consulem· petentes instatutum quendam numerus
dierum inducias tanq; interim deliberaturi de amici
cia cum romanis quibus equis conditionibus fieret
erat autem non deliberandi gratia petitum alteris ips
sed auxilii a sotiis comparandi uti transfuge· quidam
nouissime· aduenientes consuli retulere· miserant n
superiori nocte primores ciuium et qui plurimis
in latinorum urbibus poterant· legatos supplices ad ren
eorum publicam quod cum cognouisset largius iuss
it eos qui inducias peterent deponentes arma portasq;
aperiens disputare tunc secum· aliter enim neq; reco
ciliationes neq; inducias· neq; humanas aut moderati ali
quid impetraturos eos a romanorum ciuitate dixit
missosq; interim ad latinam gentem legatos ne redi
rent intra muros amplius custodiebat ferentes uias in
urbem omnes diligentissimis presidiis occupans ita ut co
gerentur obsessi se desotiis deplorata ad supplicandum
inimicos confugere coemtesq; deceuerunt sustinere
conditiones quas equas ee censerent uictor· adeo aut
ciuiles erant tunc ducum mores plurimumq; abhor
rentes a tyrannica arrogantia quam uero aliqui hu
ius etatis ducum magnitudine elati potestatis mutu
essugere ut recipiens urbem consul nihil prorsus de se
tentia sua egerit· sed depositis armis uiuens relinquens;
urbi presidium romam ipse redierit· congregatoq; sena
tu considerare eos uoluerit qualiter aut quonamodo
se dedentibus utendum ret· quibus rebus extollentes
eam patres honoris habiti sibi gratia iustorum ee censue
re ut primoribus fidenatium defectionisq; principibus
quibuscunq; uellet consul uirgis ante telis ex capita
deciti faceret· deq; ceteris potestatem ei omnem tradid
ere ut quodcunq; uellet ageret· factus igitur largius
omnium horum dominus· paucos quosdam fidena
tium accusatos ab aduersa factione in oculis omnium
feit interfici facultatesq; publicauit aliis uo omnibus bs

deditio fidenarum

vendam urbem atq: petimias tradidit abscisa tamen di
midia agri parte quam sortiti sunt inter se romani mi
lites presidio relicti arcem et his gestis adduxit dominum exerci
tum post ea uo q: nuntiata est latinis fidenarum capto
ereta trepidaq: ciuitas omnes fuit. erantq: omnes presid
entes qui reip. tanq: sortios produdissent intenti congrega
toq: concilio inferentino agro in qui arma suadebant
capi plurimum accusarunt eos qui dissuadebant bellu
maximeq: Tarquinius gruerq: eius manilius presidesq:
aricine urbis quorum quidem popularitate uicti ce
teri quicunq: erant latini grauis participes suscipiunt
communiter aduersus romanos bellum ac ne urbis
ullam ciuitatem prodat. neue preteteris inimicia
dissoluat sine omnium consensu iusiurandum inter
se dedere. atq: eos qui conuenta non obseruassent
fedifragos execrabilesq: ee decreuerunt. omniumq:
inimicos. qui bas uo sponsiones sceptorum pciui
tatum primores iusiurandumq. dederunt exbis fuere
urbibus ardeates. aricini. uiolani. bubentani. corni
culenani gabini. laurentes. lauinienses lauinia
te lanuuini nomentani moreani prenestini pedu
ni crecolani atricani scaptensii setini tiburtini
suessulani telerini telmii uelitrani scilicet ut exbis
omnibus urbibus roboris militaris hominum tot exbi
berentur quot ducibus sufficerent. octauio mamilio
tusculo. Tarquinio. hos enim duces imperatoresq: ele
gerant. et ut decentes belli causas imperatoresq;
elegerant. et ut decentes belli causas bre uiderent
legatos romam misere exima quaq: urbe illustres vi
ros qui cum in senatu essent accusare ab aricinis di
xere eorum urbem quod inferentibus sibi bellum
essent non modo tuos exhibuissent. eis transitus
per regionem suam sed iuuissent ipos etiam quib
rebus oportuit ad bellum fugientesq: ex illa clade
saucios et inermes eos omnes seruauissent. non igno
rantes ipi eos communne omnibus eiusdem gentis bel
lum intulisse. quodq: si urbem illi aricinorum ob
noxiam sibi essent. nihil utiq: prohibebat ipos
etiam reliquas in seruitutem redigere. liq: igitur
uellent iudicium de aricinis subire ad commune
nemorense ipi latinorum pretorium atq: prestare q
essent iudicata ab omnibus nihil eis dicebant bello

· nomina urbium latinarum

· legatorum uerba

ultimum concilio persuadent. ut legatos romam mittant.
qui hortentur simulq: urbi consulant ut tarquinios cete
ros q: suscipiant exules sub securitate obliuioneq: preteri
torum. deq: eo libationes per iusiurandum fiant. more pa
trio administratum rei rem publicam. utq: reuocent ci
deris exercitum tanq: ipis haud neglecturis cognatos et
amicos. priuatos patria. siq: neutrum horum tollerarēt
romam facere sed pretextus uolentes iidem inimicitie
decentes capere. atq: ros qui obstabant. colendo interim
gratiisq: cohibere existimantes. his decretis animoq: pre
finito tempore. romam is quidem consilii sibi uō appara
tus ac legatos declarantes quos uolebat Tarquinius dis
soluere conuentum. dispersis autem per urbes latinis. ui
dens manilius atq: tarquinius quod in federa recideb
ant multi spes eternas ut non multum certas omise
re atq: sententia mutata molliebantur ut in tristitiam n
animaduersum bellum extpā expectarent. roma seditiōn
introducta. pauperum aduersus diuites. erat enim iam
pars plebis multa alienata turbatq: precipue egena et
que ere alieno oppressa coacta erat. nullam amplius
de dignitate rei publice curam agere. neq: enim mode
rate se gerebant in potestate creditores. sed in uincula
abducentes corpora obnoxiorum sibi tanq: seruis argē
to emptis eis utebantur. hec igitur sciens tarquinius in
urbem misit latinorum quosdam suspicaces homines.
ferentesq: pecuniam qui coeuntes in sermones cum pau
peribus. in idemq: ferocissimis, et aliqua eis iam dantes.
et alia si restituti regis essent. pollicentes ualde multos cor
rupuerunt ex ciuibus et aduersus principatum pauco
coniuratio iniit. non liberorum modo pauperum sed
seruorum etiam prauorum. spe subductorum liberta
tis et quidem ob conseruos suos proximo anno sup
plicio affectos. infensi dominis. erantq: aduersus eos in
sidiose dispositi nec non ipi infideles creditis. suspectiq: do
minis. tanq: iidem insidiarentur aliquando hoccasionem
nacti essent. sed igitur isti quidem cohortantibus ad im
positam. optemperarunt. erat autem coniurationis
eorum talis cogitatio oportebat. quidem principes in uasi
onis noctem sine luna obseruantes editas locosq: munii
tos urbis occupare. famulos autem cum sentirent opti
nentes eos oportuna etenim clamore magno. oportebat
fieri hoc. eis clarum dormientes dominos interficere. hisq:

coniuratio per tarquinios
CONIVER

. Summa

domos locupletum diripere. aperireq: tyrannis portas ser
uant nõ semper urbem. et usq: ad meam etatem prouidentia diuina consilia eorum direxit. et medio
quod ad alterum consulum subitum fratres duo deti
lere tarquinii publius et Marcus exurbe Laurento p
cipui quidem inter conjuratos illi diuina nõ necessitate
coacti. instabant enim dormientibus eis una summo
rum terribilia penas magnas comminantia ni qui
escerent abstinuerentq: impiissima illa nam perse
quendos ee eos ab aduersis nutrimbus quibusdam
uerberandosq: et effodiendos eis oculos aliaq: postremo
patienda miserrima proponen iubebantur. quibus illi
pauidi perculsiq: tremere exorabantur nec dormire
per hos metus poterant. primum igitur auersoriis qui
busdam expiatoriisq: sacrificiis placare instantia eis
numina conabantur. que res ubi minime processit
conuersi sunt ad diuinationes intentionem animus
sui custodientes arcanam. sed hoc solum discere po
sse. an nouel an tempus esset iam agendi que proposuerat
respondente autem uate quod prauam illi exitia
lemq: uiam uetus ea ac nõ mutarent consilia nisi
extremo perderentur modo, ueriti ne se alii prenem
rent occulta illa efferentes in lucem indices ipi sunt ad
alterum qui domi erat consulum isq: eos laudans
multumq: se eis benefactorum se polliceus si opera
quoq: similia uerbis demonstrarent. domi eos penes
se continuit, nemini rem aperiens. Latinorum uo
legatus. quibuseonsq: dilatis responsum protaxerat
tunc introducens insenatum que uisa erant sena
toribus respondit. Viri latini amici et cognati
nunciate aduenientes ad latinorum ciuitatem qd
neq: antea romanus populus potulantibus tarqui
niensibus largius est restitutionem tyrannorum
neq: postea etruscis omnibus quos porsena adduxit
pro eisdem rogantibus. bellumq: intercedentibus om
nium grauissimum cessit sed substituit quidem
agrum nasium uidens. caulasq: munitas ur
bibus nunc pro libertate perstare ut eorumq: no
lebat. nihil agere iubebatur autem latini quod se
rentes hec minime mirum sumpsi a nobis tyrannos
obsidionemq: dissolui iubentes fidentissimum aduc
nitis bellumq: nobis etiam non parentibus commi-

respondeo ad latinos

namini · delmite igiem frigidas pretendentes causas
et congruas inimicitiarum ac hippriata dissolutum
eius cognationem bellumq: decretum nihil amplius
differatis · Hec cum respondisset legatis comitatusq:
eos eet extra urbem · aperit deinde senatui coniu
rationem secretam: quam per indices cognouerat
et accepta ab eis potestate imperatoria inueniendi
arcanorum consiliorum partiapes premiendiq: in
uentos · non superbam aut tyrannicam ingressus
est uiam ut aliquis fecisset alius · conclusus mne
cessitatem tantam sed ad rationabilem conuersus
est et tutam eam ipe que deceret time constituere
rei publice formam sequens neq: enim comprehen
sos ciues et domibus uolmit sed mortem duci simul
sos eos a complexibus uxorum filiorumq: et paren
tum cogitans talis qualis futura eet commiseratio
propinquorum inimicorumq: in amulsione neccio
rum suorum · timuq: ueritus ne amentes aliqui
impetum ad arma immerent · perque ciuilem san
guinem cogerentur ipe iniqua agere neq: etiam
iudicia constitui ei rei oportere existimabat con
siderans negatmos omnes ee eos neq: ullum assutum
iudicibus argumentum · certum et indubitabile pter
solum iudicium cui illi credentes damnarent · capi
talium rerum ciues nouum igitur inuenit modum
quendam fallendi eos · qui res nouas moliebantur · p
quem primum cogente nemine in unum ipi loci
conuenirent secreta sua ee putantes consilia capta
rentur q: de inde duces indubitabilibus coniecturis
clare adeo ut nulla eis defensio relinqueretur · utra
que hec non insolitarium conducti locum · neq: pau
cis redarguti testibus sed in foro inspectantibus omnib;
perspicui factiisdem paterentur q: equum eet · neq:
ulla fieret in urbe perturbatio aliquorum ue insur
recto qualia euenire solent in pmitionibus res nou
antium in q: lubricos temporibus · alius igitur alios
satis sibi ee existimaret · summam dixisse rerum · q
comprehendens ille participes arcanorum consili
orum interfecisset tanq: breui opus ee existimans ·
istis rebus demonstratione · ego uo modum etiam
comprehendendi hos uiros historia dignum putans
neq: eum pretereundum duxi · considerans haud

sulpitii prudentia

tatis ee ad utilitatem legentibus hystorias finem ipsum
audisse. sed appetit unus quisq: cuias etiam gestorum
scire actionisq: modos intentionesq: per agentium
et que per mmendecreta, nullius q: non auditor
fieri eorum que res in natum est sequi ciuilibusq:
uiris etiam ee harum rerum scium admodum ne
ciam uideo ut ad ea que in diem accidunt uti exe
plis possint. fuit igitur capiendi coniuratos modus que
muenit consul talis. senatorum eligens robustis
mos iussit eos cum signum acciperent una ipos
cum fidissimis amicorum cognatorum q: mmi
ta loca urbis occupare in quibus quisq: haret domos
equitibusq: predixit. ut in opportunissimis arcato
rum domibus expectarent hntes gladios et quid
eis iussisset facerent. ne uo noiu aliquid moliren
tur in comprehensione coniuratorum affines sui
aliqui ue ciues alii ne ue ppr eam turbationem se
querentur ciuiles edes datis litteris ad alterum
consulem qui fidenas obsidebat iubebat eum in
apiente nocte partem adducentem exercitus el
ectissimam uenire aduersus proximeq: mmis
arma in montano loco ponere. hui: preparatis
negotiis dat iudicibus ut eunteis ipi ad princi
pes coniuratorum uenire eos informm arcter
mediam noctem iubeant adducentes secum et al
os quisq: faceret
ordinem signumq: acceperint et que agere mmm
quenq: oporteret audituros. simt hec facta. atq:
ubi congregati simt coniurationis principes soti
os iidem in formm per occulta signa adducentes rep
leta statim loca edita simt. uiris pro re publica ar
ma capientibus et quietmq: circa formm munita
equitum presidiis. neq: ullius prorsus relinqueba
tur discedere uolentibus exitus. eodemq: tempo
consul alter Rutilius fidenis profectus adducens q: copias
in campum aderat. et ubi dies effulsit subito armatos
circum se hntes consules in formm uemmit. ad tribu
nalq: accedimt per q: omnia uisse edicta compita
per preconem ut ad contionem ueniret populus. quo
concurrente omni coniurationem detegmt. que
de re diu fiebat tyrannis. iudicesq: adhucimt. postea q:
defensionem concedentes si de indicio aliqui dubitaret

Bibliotheca Academiae Rostochiensis

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1848957343/phys_0020
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1848957343/phys_0021
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1848957343/phys_0022
DFG

tatis ee ad utilitatem legentibus hystorias finem ipsum
audisse. sed appetit unus quisq: cuius etiam generis
fare actionisq: modus intentionesq: per agentium
et que per mmen decreta. nullius q: non auditor
fieri eorum que vel in natum est sequi ciuilibusq:
uiris etiam ee harum rerum sciam admodum ne
cciam uideo ut ad eas que in diem accidunt uti exe
plis possint. fuit igitur capiendi coniuratos modus que
muenit consul talis. senatorum eligens robustis
mos iussit eos cum signum acciperent una ipos
cum fidissimis amicorum cognatorum q: mmi
tu loca urbis occupare in quibus quisq: bret domos
equitibusq: predixit. ut in oportunissimis arcato
rum domibus expectarent hntes gladios et quid
eis iniungeret facerent. ne uo nomi aliquid molien
tur in comprehensione coniuratorum affines sui
aliqui ue cives alii ne ne ppr eam [illegible] onem se
querentur ciuiles edes datis [illegible] alterum
consulem qui fidenas obsid[illegible] at eum in
apiente nocte partem a[illegible] exercitus el
ectissimam uenire ad[illegible] proximeq: mmu
arma in montano [illegible] hiq: preparatis
negotium dat in[illegible] euntes ipi ad princi
pes coniuratorum [illegible]re eos informm orator
more [illegible]nt adducentes lecti et al
ordinem [illegible]ceptores et que agere immm
quenq: [illegible] audituros. simt hec facta atq;
ubi [illegible] simt coniurationis principes loti
[illegible]rmm per occulta signa adducentes rep
[illegible] loca edita simt. uiris pro re publica ar
[illegible]entibus et quietumq: circa formm munita
[illegible]tum presidiis. neq: ullius prorsus relinquebat
[illegible]r discedere uolentibus exitus. eodemq: tempore
consul alter. nullius fidentis profectus adducensq: copias
in campum ederat. et ubi dies effulsit subito armatos
civium se hntes consules in formm uenimus. ad tribu
nalq: accedunt per q: omnia iussere edicta compita
per preconem ut ad contionem ueniret populus. quo
concurrente omni coniurationem detegunt. que
de reditu fiebat tyrannis. indicesq: adducunt. postea:
defensionem audientes fide indicio aliqui dubitaret

Bibliotheca Academiae Rostochiensis

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1848957343/phys_0023
DFG